

БАРТО АГНІЯ ЛЬВІВНА
(1906-1981)

Агнія Львівна Барто народилася 4 (17) лютого 1906 року у Москві у сім'ї ветеринара Льва Миколайовича Вóлова, який прищепив їй з самого дитинства любов до літератури, до великих російських поетів та письменників — від Крилова до Льва Толстого, — до рідного слова, його величезних можливостей, як здавалося майбутній поетесі. Згадувати своє дитинство Агнія Барто не любила. Домашня початкова освіта, святкові обіди з ананасом на десерт — всі ці ознаки буржуазного побуту не прикрашали біографію радянської письменниці. Тому про ті роки Агнія Львівна залишила не багато згадок. Лев Миколайович був прихильником мистецтва і бачив майбутнє доньки у балеті. Агнія старанно займалася танцями, але великого хисту до балету не мала. Творчу енергію Агнія спрямувала в іншому напрямку — поезії.

Барто Агнія Львівна

Писати вона почала з дитинства: спочатку — у гімназії, потім — в радянській школі, поєднуючи у своїх віршах піднесену, спочатку ще й суґубо книжкову романтику із старовинною манерою складання епіграм на своїх знайомих та вчителів.

Юність Агнії Во́лової прийшлася на роки Жовтневої революції 1917 року та Громадянської війни (1917-1921). Але їй все ж вдалося жити у власному світі, де існували балет та складання віршів. Однак чим дорослішою вона ставала, тим зрозуміліше було, ані великою балериною, ані «другою Ахматовою» Агнії не стати. Агнія Львівна Барто та Павло БартоЮній поетесі пощастило з самого початку — першим її наставником в літературі 20-х років ХХ століття був ніхто інший, як тодішній нарком просвіти Анатолій Луначарський, який і передбачив їй з притаманною йому проникливістю і чутливістю, що молода поетеса найде себе... у створенні «веселих віршів».

У 1925 р. вийшла перша книга Барто, яка складалася з двох віршів — «Китайчонок Ван Ли» та «Мишка-воришка».

Агнія Львівна Барто та Павло Барто

Першим чоловіком Агнії був поет Павло Барто. Спільно вони написали декілька віршів: «Дівочка-рєвушка», «Дівочка чумазая» та ін. У 1927 році у них народився син Едгард (Гарік). Невдовзі після його народження подружжя розлучилося.

Агнія Барто з сином Едгаром

Другим чоловіком Агнії Львівни був радянський теплоенергетик, член-кореспондент АН СРСР Андрій Щегляєв, разом з яким поетеса прожила майже 50 років. У них народилася дочка Тетяна Щегляєва.

Андрій Щегляєв, Агнія Барто з донькою Тетяною

Як писала А. Барто в автобіографії, значною подією в її житті стало те, що письменниці «посчастливилось зустрітись с В. В. Маяковским на первом празднике первой книги» і сам Маяковський із хвилюванням та трепетом виступав перед дитячою аудиторією — як же вона його прийме?! Запевняв, що поезія для дітей зовсім не «література другого сорту». Розуміння того, що нашим дітям потрібна «принципово нова поезія», звернення до «майбутнього громадянина» знайшли і назавжди зберегли своє велике незмінне значення для Агнії Барто, про що свідчить творчий шлях поетеси. «Встреча с Маяковским многое для меня прояснила», — розповідала Агнія Львівна у своїй автобіографії. І, дійсно, в її віршах багато пов'язано із традиціями Маяковського. Це пояснює сатиричне спрямування її творів та пристрасть до стилістичних експериментів. У віршах поетеси створюються сатиричні та гумористичні образи дітей, висміюються найрізноманітніші недоліки.

Вітаючи у 1956 році Агнію із 50-річчям, К. Чуковський писав: «Даже, когда Вы в своей книге высмеиваете какую-нибудь Соню или Клаву, это воспринимается ими не как нудная нотация взрослых, а как дразнилка своей же подружки...». «Вы разговариваете со своими Егорами, Катями, Любочками не как педагог или моралист, а как уязвленный их плохим поведением товарищ». Велике значення для творчості А. Барто мало і знайомство з С. Маршаком, який виховав цілу плеяду дитячих письменників і прищепив їм навички справжньої новаторської майстерності, високого професіоналізму, які своїми віршами брали участь у формуванні внутрішнього світу дітей. За свідченнями самої Барто, вона одного разу запропонувала Маршаку: «Давайте встретимся в следующий раз только тогда, когда вы примете все мои стихотворения в целом, а не отдельные куски или строчки». Це сталося у 1938 р. Приводом для зустрічі став вірш Агнії Барто «Снегири». Кінець 20-30-х ХХ ст. — період розквіту А. Барто. У 1936 р. вийшов найкращий цикл її мініатюр «Игрушки», які і зараз є найвідомішими творами .

Разом з Ріною Зеленою А. Барто написала сценарій фільму «Подкидыш» (1940 р.) та п'єсу «Дима и Вава» (1940 р.).

У роки Великої Вітчизняної війни Барто знаходилась в евакуації у Свердловську, там вона знайомиться з Павлом Бажовим. Щоб мати можливість спілкування з дітьми, за порадою Бажова здобуває професію токаря, тому що більшість місцевих підлітків під час війни працювала на оборонних заводах замість дорослих, які воювали на фронті.

У 1944 р. Агнія Барто повертається до Москви.

Наприкінці 40-х-початку 50-х рр. пише сценарії дитячих «Слон и веревочка» (1946), «Алеша Птицын вырабатывает характер» (1953).

Кадри з кінофільму «Слон и веревочка» (1940)

Кадри з кінофільму «Алеша Птицын вырабатывает характер» (1940)

Вірші Агнії Барто виховують у читачів громадянські почуття, творче ставлення до праці. Прикладом є написана у 1947 р. поема «Звенигород», яка одного разу потрапила до рук жінки, у якої під час війни зникла донька, так само, як і діти у поемі. Вона написала листа автору. Прочитавши його, Барто передала лист у потрібну організацію. Через вісім місяців Ніночка знайшлася.

Могила Агнії БартоПисьменниця виступала на радіо, щоб допомогти дітям, яких з рідними розлучила війна, в результаті тисячі віднайшли своїх рідних. Пізніше про ці пошуки була написана книга «Найти человека» (1969). Також Агнія виступала у школах, піонерських таборах, на міжнародних конференціях. Робота з дітьми їй віддячила зустріччю з Юрієм Гагаріним. Побачивши письменницю, він щиро посміхнувся, взяв аркуш паперу, на якому написав: «уронили мишку на пол. Юрий Гагарин».

У 1972 р. за твори для дітей Барто стає лауреатом Ленінської премії (збірка віршів «За цветами в зимний лес» 1970 року).

Її ім'ям була названа одна із малих планет (2279 Barto), яка розташована між орбітами Марсу та Юпітеру.

Про секрет свого творчого довголіття А. Барто говорила так: «Стихи, написанные для детей, должны быть неистощимо молоды». А у збірці «Твои стихи» поетеса так зверталася до : «Мой дорогой читатель! Пусть «Твои стихи» сопровождают тебе и маленькому, и в школьные годы, и на пороге юности. Пусть они растут вместе с тобой...».

Збірники віршів Агнії Барто видаються постійно. Вони живуть у пам'яті поколінь. Живуть і сьогодні, а все тому, що вона вміло передавала почуття маленьких читачів, їх внутрішній світ, їх захоплення. Щоразу, коли дорослі читають дітям вірші Барто, вони разом із ними поринають у той чудесний світ, де вони знову можуть стати маленькими, згадати те про, що давно забули.

1 квітня 1981 року поетеса пішла з життя. Похована Агнія Львівна Барто у Москві на Новодівочому цвинтарі.

Ведмедик

Впав ведмедик на підлогу,
Відірвали йому ногу,
Все одно він самий кращий,
Не віддам його нізащо.